

De diversiteit aan economische kengetallen is groot in de melkveehouderij. De bedrijfskundig adviseurs Rick Hoksbergen, werkzaam voor Alfa Accountants in Nederland, en Johan Achten, verbonden aan Adviesbureau Liba in Vlaanderen, delen beurtelings hun ervaring en geven hun visie op een specifiek kengetal.

Januari 1/2:	melkopbrengst
Februari 1:	omzet en aanwas/perc. kalversterfte
Maart 1:	voerkosten
April 1:	veekosten
Mei 1:	gewaskosten

Kostprijsverlaging mag per saldo niet leiden tot minder opbrengst

Scherp zijn op opbrengsten

Binnen de studiegroepen die ik begeleid, is het telkens hetzelfde bedrijf dat opvalt met de laagste opbrengsten. Het melkgeld blijft achter bij de andere bedrijven in de groep, terwijl de omvang van de bedrijven vergelijkbaar is. De grootste invloedfactor op het melkgeld zijn het vet- en het eiwitgehalte. Bedrijven die in de categorie hoogste melkprijzen vallen, leverden in november melk met gemiddeld 4,61 procent vet en 3,70 procent eiwit, tegen 4,56 procent vet en 3,60 procent eiwit voor gemiddelde bedrijven (zie rekenvoorbeeld).

Verhouding vet en eiwit

Zolang melkvet gequoteerd is, in ieder geval tot 2015, is de verhouding tussen vet en eiwit van belang. Bedrijven die melk leveren met een hoger vetgehalte dan de referentie, worden gekort op de productieruimte. Daarmee dalen de geleverde kilo's eiwit en dus het melkgeld. Anderzijds zorgt een hoger vetgehalte voor een hogere melkprijs en is eiwit gecorreleerd aan vet. Per saldo is het wel lucratief om een hoger vetgehalte te leveren dan de referentiewaarde, mits de vet-eiwitverhouding gunstig blijft. Hogere gehalten worden in Nederland beter betaald dan in België, omdat Ne-

derlandse zuivelondernemingen een negatieve grondprijs doorberekenen. Deze korting is ingesteld omdat melkfabrieken geen belang hebben bij melk met lage gehalten. Deze melk geeft namelijk extra kosten voor de verwerking.

Het nastreven van hoge gehalten gaat op veel bedrijven samen met hogere voerkosten en een hoger ureumgehalte. Door de sterke roep van kostprijsverlaging vergeten sommige veehouders naar de opbrengsten te kijken; als één euro minder kosten leidt tot anderhalve euro minder opbrengst, is kostprijsverlaging een slechte keuze. Het is belangrijk om naast kosten ook de opbrengsten te vergelijken. Zelfs in een melkprijsrampjaar als 2009 bestond nog altijd 74 procent van de totale opbrengsten op een melkveebedrijf uit melkgeld. Op jaarbasis kan het afleverpatroon van melk een kleine bijdrage leveren aan hogere opbrengsten. Meer melk leveren in de periode met seizoen toeslag is lucratief. Verschillen in melkprijs ontstaan verder als gevolg van melk die geen waarde heeft. Dit is melk die wordt weggegooid door een verontreiniging met antibiotica. Deze verloren liters horen wel vastgelegd te worden in de boekhouding.

Het kengetal Melkopbrengst

De opbrengst van melk is de prijs die melkveehouders per kilo melk ontvangen. Melkfabrieken betalen een prijs per kilo melk, terwijl boekhoudingen vaak uitgaan van een prijs per kilo meetmelk. Dit maakt het vergelijken van bedrijven onderling beter mogelijk.

De prijzen per kilo vet en eiwit vormen de basis van het melkgeld dat veehouders ontvangen. Nederlands grootste zuivelverwerker FrieslandCampina betaalt veehouders een garantieprijs. Deze is afgeleid van de melkprijzen van beeldbepalende zuivelfirma's in Nederland, Duitsland, België en Denemarken. Na verrekening van de negatieve grondprijs, de financiering van (seizoens)regelingen, vaste kosten en kwantumtoeslagen blijft het melkgeld over. Hier komen de prestatietoelage en reservering op naam nog bovenop.

Kwaliteitskortingen en een verrekening van superheffing kunnen de melkprijs flink beïnvloeden. Produceren voor de biologische markt of voor een niche-markt kan bijdragen aan een substantieel hogere melkprijs. Net als het zelf verkazen van de melk.

Rekenvoorbeeld

bron: database Alfa Accountants

	gemid.	laagst	hoogst
melkopbrengst (euro's)	36,34	32,54	37,68
percentage vet	4,56	4,54	4,61
percentage eiwit	3,60	3,55	3,70
celgetal	196	190	225
melk geen waarde*	100	209	16
melkgeld tot. (euro's)**	218.040	195.240	226.080

** bij jaarleverantie van 600.000 kg melk

* verhoudingsgetal, 100 is gemiddeld

